

ESTER PARRA ARESTÉ
LLUÍS GUIXART COSTA
CARMÉ CAMPMAJÓ ALMODOVAR
JORDI CASINO ANTON
LOURDES VILLANUEVA BALLESTEROS
MARIA DEL MAR BARBERO

Centre d'Atenció Primària:
CAP Roger de Flor. Barcelona.
EAP dreta Eixample

Correu electrònic de contacte:
llcuixart@eapdretaeixample.cat

Estudi descriptiu de les residències geriàtriques en una àrea bàsica urbana durant la pandèmia de la covid-19

La crisi sanitària i social motivada per la pandèmia del coronavirus de tipus 2 de la síndrome respiratòria aguda greu (SARS-CoV-2) ha afectat de forma important la població que viu en residències, per les seves característiques estructurals (dificultat per dividir l'espai en sectors, habitacions compartides amb poca distància entre llits, banys compartits i manca d'espai) i organitzatives (alta variabilitat contractual dels professionals sanitaris i, fins i tot, hi ha residències sense infermeria pròpia), per la vulnerabilitat dels seus residents (persones grans amb gran fragilitat per comorbiditat de malalties cròniques i amb malalties cròniques avançades), per la insuficiència de recursos (manca d'equips de protecció individual [EPI]), per la manca de formació específica dels treballadors i la seva afectació (tant del personal sanitari, com dels treballadors d'atenció directa).

El nostre centre d'atenció primària (CAP), que dona assistència a dues àrees bàsiques de l'eixample de Barcelona, disposa d'una unitat de geriatria formada per una doctora, tres infermers i una administrativa que treballa des de fa 15 anys en la gestió de l'assistència sanitària de les 33 residències geriàtriques existents.

Objectiu

Valorar l'afectació de la covid-19 en els pacients ingressats a les 33 residències geriàtriques assignades a un CAP urbà.

Material i mètode

Estudi descriptiu transversal retrospectiu de l'afectació dels pacients residencials durant els mesos de màxima intensitat de la pandèmia (1 de març a 31 de maig de 2020).

S'han inclòs tots els pacients ingressats en totes les residències geriàtriques assignades al CAP durant el període d'estudi.

Recollida de la informació: les 33 residències geriàtriques han complimentat un qüestionari de 80 ítems elaborat *ad hoc*, sobre dades estructurals i organitzatives de les residències i dades clíniques, evolutives i diagnòstiques dels pacients residencials.

Anàlisi de les dades: les dades quantitatives s'han analitzat amb regressió múltiple i les dades categòriques amb regressió logística (*odds ratio* [OR]). La comparació de mitjanes s'ha realitzat amb l'estadístic z de la prova W de Wilcoxon. Els intervals de confiança s'han calculat amb el mètode de Wilson. La significació de la p s'ha fixat al 0,005.

Resultats

S'han analitzat 870 pacients residencials de 33 centres, amb una mitjana per residència de 26 pacients. El rang de pacients ingressats per residència és molt ampli (148), ja que 30 des les residències (90,91%) tenen menys de 35 residents i la resta (9,09%) en tenen entre 49 i 153. La taula 1 mostra els resultats sobre ocupació, èxits, ingressos hospitalaris, serologies i proves de reacció en cadena de la polimerasa (PCR) positives.

Les taules 2 i 3 mostren els ítems amb diferències estadísticament significatives entre les residències de menys de 45 residents i les de més de 45 residents.

Taula 1

	Mitjana	Desviació estàndard	Interval de confiança del 95%	Mínim	Màxim	TOTAL
Nre. places	28,06	27,60	18,27 a 37,85	7	156	926
Nre. residents	26,36	27,49	16,61 a 36,11	5	153	870
Ocupació residència (%)	91,35	9,71	87,90 a 94,79	69,23	100	
Nre. èxits covid-19	3,85	3,98	2,44 a 5,26	0	19	127
Èxits covid-19 (%)	16,64	13,19	11,96 a 21,31	0	50	
Residències sense èxits (%)	15,15	0,50	61,39 a 32,77			
Nre. èxits no covid-19	0,30	0,85	0,003 a 0,60	0	4	10
Èxits no covid-19 (%)	0,83	2,20	0,05 a 1,61	0	8,3	
Ingrés hospitalari	3,13	4,45	1,42 a 4,79	0	20	94
Ingrés hospitalari (%)	12,06	13,58	6,99 a 17,13	0	5	8,8
Serologia positiva	4,12	5,38	-0,3 a 8,63	0	16	33
Serologia positiva (%)	14,41	21,20	-3 a 32,14	0	64	
PCR positives residents	4,32	4,42	2,70 a 5,9	0	16	134
PCR positives residents (%)	21,24	22,8	12,87 a 29,62	0	80	
PCR positives treballadors	2,31	0,52	1,25 a 3,37	0	13	74

Taula 2

	Mitjana a residències amb <45 usuaris	Amb >45 usuaris	z	p
Espai (m ²)	315	1.619	-2,81	0,0048
Plantes	1,2	6,3	-3,518	0,0004
Habitacions individuals	3,63	60	-2,57	0,009
Habitacions amb bany individual	1,23	73	-2,11	0,03
Hores setmanals de metge	6,46	22,33	-2,22	0,02

Taula 3

	Mitjana a residències amb <45 usuaris	Amb >45 usuaris	OR	p
Èxits no covid-19	10	66,67	18	0,035

Conclusions

En un mateix territori hi ha residències geriàtriques de característiques molt diferents: a la nostra zona, la majoria són residències amb un màxim de 35 residents, d'una sola planta, d'entre 150 i 600 m² i que tenen habitacions individuals, dobles, triples o, en algun cas, quàdruples; però també hi ha tres residències amb una ocupació molta major (la més gran té 153 residents), amb una major superfície, més plantes i on predominen les habitacions individuals amb bany propi.

L'ocupació de les residències a l'inici de la pandèmia era molt alta (superior al 90%). La mortalitat durant el període estudiat per covid-19 superà els 120 residents (16,64%) i no s'observaren diferències significatives entre les residències més grans (11,11%) i la resta (17,19%).

Cal destacar també que hi ha hagut 5 residències (15,5%) sense cap èxits, totes amb menys de 25 residents.

Durant el període d'estudi es diagnosticaren 167 pacients de covid-19 (35,7%), la majoria per PCR (80,24%) i la resta per serologia (19,76%).

Probablement l'alta variabilitat de la tipologia de les residències de la zona i de la presència de professionals sanitaris ha contribuït a la troballa de poques diferències significatives entre els diferents resultats.

De la mateixa manera, probablement, el suport més intens des de primària a les residències amb menys recursos (estructurals, organitzatius i de personal) també ha afavorit que hi hagi menys diferències significatives entre les residències d'allò que esperàvem.